

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü

EL SANATLARI
TEKNOLOJİSİ ALANI

ANKARA,2016

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1
EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ ALANININ TANIMI VE AMACI	2
EL SANATLARI TEKNOLOSİ ALANININ DALLARI	2
El Dokuma	2
Dekoratif El Sanatları	3
UYGULAMA İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR	5
ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜRECİ	7
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	7

EKLER

EL SANATLARI TEKNOLOSİ ALANI MODÜLLERİ	
El Dokuma Dalı Modülleri	
Dekoratif El Sanatları Dalı Modülleri	

GİRİŞ

El Sanatları Teknolojisi Alanı Öğretim Programının amacı; görme engelli öğrencilerin aktif olarak katılabilecekleri, uyum ve beceride kolay alt görevlere bölünmüş bir el sanatları teknolojisi alanı eğitim programı oluşturularak görme engelli bireylerin topluma kazandırılması ve sosyalleşmelerine katkıda bulunulmasıdır.

Program geliştirme sürecinin her aşamasında iş gücüne dönük gereksinimlerin dikkate alınması amacıyla sektörde çalışan meslek elemanları, üniversitelerin ilgili alanlarında görevli öğretim üyeleri ve meslek liselerindeki öğretmenlerle iş birliği yapılmıştır. Böylelikle sektörün beklentileri programa yansıtılmıştır.

Bu bağlamda ilk olarak iyi tanımlanmış alana ait iş analizleri yapılmıştır. El sanatları teknolojisi programını kapsayan ve bireye öğretilmesi gereken karmaşık ya da birçok basamaktan oluşan davranış ya da beceriler küçük, öğretilmesi kolay yapılara bölünmüştür. Görev analizinde elde edilen veriler bireyin durumunu değerlendirmede dolayısıyla öğretime nereden başlayacağı konusunda eğitimcilere yardımcı olacaktır. Devamında bireyin aktif katılımının sağlanması önemli bir süreçtir. Görme engelli bireyin öğretim süreci içerisinde aktif olması etkili öğrenme açısından son derecede önemlidir.

Bu program görme engelli bireye okulda ve iş yerlerinde alanın gerektirdiği teorik bilgiler ile uygulamalı temel iş bilgisi ve becerisi kazandırmayı amaçlamakta, bireylere mesleki bilgi ve beceri kazandırmanın yanında onları toplumla bütünleştirmeyi de hedeflenmektedir.

EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ ALANININ TANIMI VE AMACI

El Sanatları Teknolojisi Alanı; El Dokuma ve Dekoratif El Sanatlarına ait yeterlilikleri kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretimin yapıldığı alandır.

El Sanatları Teknolojisi Çerçeve Programında;

1. El Dokuma
2. Dekoratif El Sanatları dallarını içermektedir.

Bu dallar isimlendirirken yaygın ve örgün mesleki eğitim kurumlarında uygulanan alan dal yapısı ile Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından yayımlanan ulusal meslek standartları ve ulusal mesleki yeterlilikler dikkate alınmıştır.

Alanın Tanımı

El Sanatları Alanı; El Dokuma ve Dekoratif El Sanatları, dallarına ait bilgi, beceri, tutum ve iş alışkanlıklarına sahip meslek elemanlarının yetiştirilmesine yönelik eğitim verilen bir alandır.

El Dokuma ve Dekoratif El Sanatları dallarında meslek elemanının yetiştirilmelerine yönelik eğitim veren bu alanın, görme engelli bireylerin eğitim performansları, ilgi, ihtiyaç, yetenek ve bireysel farklılıkları da dikkate alınarak programda belirlenmiş yeterliliklere sahip meslek elemanı yetiştirmeye yönelik eğitim verilen alan olarak tanımlanması öngörülmüştür.

Alanın Amacı

Bu alanda görme engelli bireylere; El Dokuma ve Dekoratif El Sanatları dallarına ait yeterliliklerin kazandırılması amaçlanmaktadır.

EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ ALANININ DALLARI

1. EL DOKUMA

Tanımı

El dokumacısının yaptığı; dokuma ipleri boyacısı, düz kilim dokumacı ve mekikli dokumacılığı bilgi, beceri, tutum ve iş alışkanlıklarına sahip meslek elemanının yetiştirilmelerine yönelik eğitim verilen daldır.

El dokuma meslek elemanının yetiştirilmesine yönelik eğitim veren bu dalın, görme engelli bireylerin eğitim performansları, ilgi, ihtiyaç ve yetenekleri dikkate alınarak programda belirlenmiş yeterliliklere sahip meslek elemanı olarak yetiştirmeye yönelik eğitim

verilen bir dal olarak tanımlanması öngörülmüştür.

Amacı

Bu dalda görme engelli bireylere; dokuma ipleri boyacısı, düz kilim dokumacı ve mekikli dokumacı yeterliliklerinin kazandırılması amaçlanmaktadır.

Tablo 1: El Dokuma Dalı Yeterlilikleri ve Modülleri

YETERLİLİKLER	MODÜLLER	SÜRE (Ders Saati)
Dokuma İpleri Boyacısı	İplikleri Boyama	44
Kilim Dokumacı	Kilim Dokuma İçin Çözgü Hazırlama	144
	Kilim Dokuma	230
	Saçak Bağlama	72
Mekikli Dokumacı	Mekikli Dokuma İçin Çözgü Hazırlama	144
	Mekikli Dokuma Yapma	230
	Saçak Bağlama	72
TOPLAM	Yeterlilik Sayısı	3
	Modül Sayısı	7
	Süre (Ders Saati)	936

Not: Dekoratif El Sanatları dalındaki yeterliliklere ait modüller tabloda belirtilen sıraya göre okutulur. Yeterlilikler arasında öncelik sırası yoktur.

2. DEKORATİF EL SANATLARI

Tanımı

Dekoratif el sanatları üreticisinin yaptığı; makrome örgücülüğü, tığ örgücülüğü, şiş örgücülüğü, bitki örgücülüğü, davul derisinden ürün hazırlayıcı, keçeden ürün hazırlayıcı, prototip ürün hazırlayıcı, takı tasarımı yapımcısı bilgi, beceri, tutum ve iş alışkanlıklarına sahip meslek elemanının yetiştirilmesine yönelik eğitim verilen daldır.

Dekoratif el sanatları meslek elemanının yetiştirilmesine yönelik eğitim veren bu dalın, görme engelli bireylerin eğitim performansları, ilgi, ihtiyaç ve yetenekleri dikkate alınarak programda belirlenmiş yeterliliklere sahip meslek elemanı olarak yetiştirilmelerine yönelik eğitim verilen bir dal olarak tanımlanması öngörülmüştür.

Amacı

Bu dalda görme engelli bireylere; makrome örgücülüğü, tığ örgücülüğü, şiş örgücülüğü, bitki örgücülüğü, davul derisinden ürün hazırlayıcılığı, keçeden ürün hazırlayıcılığı, prototip ürün hazırlayıcılığı, takı yapımcısı yeterliliklerinin kazandırılması amaçlanmaktadır.

Tablo 2: Dekoratif El Sanatları Dalı Yeterlilikleri ve Modülleri

YETERLİLİKLER	MODÜLLER	SÜRE (Ders Saati)
Makrome Örgücüsü	Makrome Sarkaç Yapma	144
	Makrome Nazarlık Yapma	150
Tığ Örgücüsü	Tığ Örucülüğünde Temel Teknikleri Uygulama	280
	Tığ Örucülüğü ile Ürün Yapma	162
Şiş Örgücüsü	Şiş Örucülüğü Temel Tekniklerini Uygulama	240
	Şiş Örucülüğü ile Ürün Yapma	136
Bitki Örgücüsü	Temel Bitkisel Örgü Teknikleri Uygulama	120
	Bitkiden Sepet Yapma	90
	Bitkiden Hasır Yapma	90
Davul Derisinden Ürün Hazırlayıcı	Davul Derisinden Ürün Yapma	144
Keçeden Ürün Hazırlayıcı	Keçeden Ürün Yapma	130
Prototip Ürün Hazırlayıcı	Prototip Turistik Hediyelik Eşyalar Yapma	144
	Prototip Kutlama Eşyaları Yapma	192
	Hediyelik Eşya Ambalajı Yapma	70
	Prototip Boncuk Çiçek Yapma	140
Takı Yapımcısı	Temel Takı Teknikleri Uygulama	160
	Takı Teknikleri İle Ürün Hazırlama	60
TOPLAM	Yeterlilik Sayısı	8
	Modül Sayısı	17
	Süre (Ders Saati)	2452

Not: Dekoratif El Sanatları dalındaki yeterliliklere ait modüller tabloda belirtilen sıraya göre okutulur. Yeterlilikler arasında öncelik sırası yoktur.

UYGULAMA İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Bu alanın uygulanmasında, İş Eğitimi ve Meslek Ahlakı Dersi Öğretim Programında yer alan “Programın Uygulanmasına İlişkin Açıklamalar” bölümündeki açıklamaların yanında, aşağıdaki açıklamalar da dikkate alınır.

1. Öğrencilere 9. sınıfta alanın “Temel Beceriler Listesi”nde yer alan becerilerin öğretimi yapılır. 10,11 ve 12. sınıflarda alanın altında yer alan dalın/dalların eğitimi yapılır.
2. Eğitim öğretim sürecinde modüllerin ilk öğrenme çıktısı olan “...kullanılan araç gereçleri tanıır.” kazanımı genel bir ifade içermektedir. Bu kazanım işlenirken modülün tüm işlemlerinde kullanılan araç gereçler aynı anda tanıtılmamalı, hangi işlem çalışılıyorsa o işleme ait araç gereç tanıtılmalıdır.
3. Öğrenme öğretme sürecinde görme engelli bireylerin öğrenme yaşantılarının zenginleştirilmesi ve iş yaşamını tanıması amacıyla iş yerlerine gezi ve ziyaretler düzenlenebilir.
4. Öğrenme öğretme sürecinde el sanatları atölye ve laboratuvarları ile sektörel iş yerleri, eğitim ortamı olarak kullanılır.
5. Eğitim ortamının donanımında; boya, kazan, yakacak (odun, tüp),karıştırıcı sopa, leğen, iplik, su, tuz, sirke, kabartma cetvel, kabartma mezür, kabartma boya, renkli iplik, makas, dokuma ipleri, oturak, renkli atkı ipleri, kirkit, yapılmış dokuma örnekleri, dokuma tezgahı, tel, ip, yapıştırıcı, boncuk, pense, yan keski, kumaşlar, tutkal, nişasta, merdane, abajur iskeleti, makrome ipi, tığ, şiş, yün ip, bitki sapları, davul derisi, renkli keçeler, tül, iğne vb. olmalıdır.
6. Atölyelerde yer alan bilgi, beceri ve tutumları öğretmek için ileri zincirleme, tüm beceri, geri zincirleme yöntemi, model olma, yaparak yaşayarak vb. yöntemler kullanılmalıdır. Gerekli görüldüğünde sözel ipuçları, model olma ve fiziksel yardım kullanılmalıdır.
7. Kullanılacak araç ve gereçler görme engelli öğrencilerin bireysel özelliklerine göre çeşitlendirilmelidir. Öğrenme öğretme sürecinde kullanılacak araç gereçleri görme engelli bireylere dokundurularak tanıtılmalıdır. Ayrıca öğrenci araç gereçleri incelerken öğretmen de araç gereçlerin özelliklerini detaylı olarak betimlemelidir. Öğretim sürecinde dokunsal uyaran sağlamanın dışında diğer duylara yönelik olarak da uyaranlar verilmelidir. Bu konuda makinelerin sesini dinletme, malzemeleri koklatma gibi etkinliklere yer verilebilir.

8. Öğrenme öğretme sürecinde öğrencinin görme duyası değerlendirilmelidir. Sınıfta az gören öğrenciler varsa; öğrenme öğretme sürecinde görme kalıntısını kullanmasına fırsat verilmelidir.
9. Görme engelli çocuklarda engelinden dolayı el-göz koordinasyonunda sınırlılıklar olduğundan, eğitimlerinde diğer duyarını etkin kullanmaya ağırlık verilmelidir.
10. Görme engelli öğrenciler buldukları ortama ilişkin zihinsel harita oluşturması için ortamın fiziksel özellikleri, araç gereçlerin bulunduğu yerler, riskli alanlar öğretmen tarafından görsel, dokunsal ve işitsel olarak tanıtılmalıdır. Öğrencinin zihinsel haritasında her hangi bir karışıklık oluşmaması için eğitim ortamındaki araç gereçler ve eşyaların yerleri sürekli sabit tutulmalıdır. Ancak değişiklik yapılması gerekiyorsa yapılan değişiklikler hakkında öğrenciler bilgilendirilmelidir.
11. Görme engelli öğrencilerin bağımsız olarak hareket edebilme ve iş görebilme becerilerinin gelişmesine fırsat verilmelidir.
12. Modüllerdeki işlem basamaklarının öğretiminde öncelikle örnek ürün inceletilerek, öğretmen tarafından ürün betimlenmelidir. Öğretim sürecinde işlem basamakları öğrenci ile birlikte yapılarak, görsel, dokunsal ve işitsel uyarılar eş zamanlı olarak verilmelidir. Daha sonra beceri ipuçlarıyla öğrenciye yaptırılarak, öğrenci bağımsız uygulama yapmaya kadar tekrar edilmelidir. Her öğrenciye aynı şekilde uygulama yapma fırsatı verilmelidir.
13. Öğrencilerin atölyelerde sosyal, iş ahlakına uyumunu sağlayıcı etkinliklere önem verilmelidir. Toplum katılımı gerçekleştirici sosyal becerilerin gelişimi için gerekli önlemler alınmalıdır.
14. Öğretmenler tarafından atölyelerde gerekli güvenlik tedbirleri alınmalıdır. Atölyelerde tezgâh ve araç gereçlerin kullanımına ilişkin öğrencilerin anlayabileceği görsel, işitsel, dokunsal uyarıcılar hazırlanmalıdır. Öğrencilerin bu uyarıcıları dikkate alarak çalışmaları sağlanmalıdır.
15. Atölyelerde standartlara uygun araç gereçlerin temin edilmesine, uygulama sürecinde tehlikeli olabilecek araç gereçlerin öğrenciye zarar vermeyecek şekilde yerleştirilmesine veya öğretmen kontrolünde kullanılmasına dikkat edilmelidir.

ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜRECİ

Eğitim ve öğretim, planlı ve programlı olarak yapılan bir çalışmadır. Eğitim öğretimin etkin ve verimli olabilmesi için uygulayıcıların planlamaya gereken önemi vermesi gerekir. Bu kapsamda, İş Eğitimi ve Meslek Ahlakı Dersi Öğretim Programında yer alan “Öğrenme ve Öğretme Süreci” bölümündeki açıklamalar dikkate alınarak eğitim süreci planlanmalıdır.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Öğrenci başarısının değerlendirilmesi, öğretim sürecinin bir parçasıdır ve öğrenme süreci boyunca her önemli noktada yer alır. Ölçme ve değerlendirme; öğrenme öğretme sürecinde öğrencilerin başarılarını saptamak, eksikliklerini belirlemek, güçlü ve zayıf yanlarını ortaya çıkarmak, öğretim yöntemlerinin yeterliliğini ve etkililiğini saptamak, öğrencinin süreç içindeki gelişimine ilişkin geri bildirim sağlamak amacıyla yapılır. Öğrencinin bireysel özelliklerine uygun olarak daha çok ve çeşitli ölçme araç ve yöntemler kullanılabilir.

Öğrencinin bireysel özelliklerine uygun olarak daha çok ve çeşitli ölçme araç ve yöntemler kullanılabilir.

Programın ölçme ve değerlendirme süreci;

- Modülün öğrenme çıktılarının ölçülmesi,
- Modül bazında öğrenme çıktılarının başarı oranları dikkate alınarak öğrencinin modül başarısının değerlendirilmesi,
- Yeterliliği oluşturan modüllerin başarı durumu dikkate alınarak, öğrencinin yeterlilik başarı düzeylerinin belirlenmesi olarak üç aşamada gerçekleştirilir.

Bu kapsamda, İş Eğitimi ve Meslek Ahlakı Dersi Öğretim Programında yer alan “Ölçme ve Değerlendirme” bölümündeki açıklamalar dikkate alınarak ölçme ve değerlendirme yapılmalıdır.